

**Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun
İle Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri
Seçimi Hakkında Kanunun ve Türkiye Radyo ve Televizyon
Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun**

(Resmî Gazete ile yayımı : 30.12.1993 Sayı : 21804)

Kanun No
3959

Kabul Tarihi
28.12.1993

MADDE1. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Bir sandık bölgesi esas itibariyle köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmeni kapsar. Birden çok mahalle veya semt gibi toplu yerleşim birimlerinden oluşan muhtarlıklar, her birinde yukarıdaki seçmen sayılarının varlığı aranmaksızın, mesafe durumu ve ulaşım güçlükleri dikkate alınarak, gereken sayıda sandık bölgesine ayrılabilir.

MADDE 2. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanuna 55 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

Özel Radyo ve Televizyonlarla Yayın

MADDE 55/A. - Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 5, 20, 22, 23 üncü maddeleri ile 31 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tabidir. Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre özel radyo ve televizyonların yayın ilkelerinin belirlenmesinde Yüksek Seçim Kurulu görevli ve yetkilidir.

Yapılacak yayınların yukarıdaki esaslara uygunluğunun gözetim, denetim ve değerlendirilmesinde ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için Yüksek Seçim Kurulu; bunun dışında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulları görevli ve yetkilidir.

İlçe seçim kurullarının verdiği kararlara karşı 24 saat içinde il seçim kurullarına itiraz edilebilir. İl seçim kurulunun kararı kesindir.

Ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonların hangileri olduğunu belirlemeye Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir. Yüksek Seçim Kurulunun buna ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanır.

MADDE 3. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 60. - Propaganda için afiş ve duvar ilanları ile her boyda parti flamaları, propaganda bayrakları ve benzerleri şehir, kasaba ve beldelerde İlçe Seçim Kurullarınca gösterilecek yerlere asılır.

Parti genel merkezlerinde, il, ilçe, belde merkez binaları ile kapalı yerlerde ve parti taşıtlarında, adayların özel taşıtlarında, konvoylarda, mitinglerde, miting alanlarında, kapalı salon toplantılarında, miting ve toplantı günü kullanılan afiş, bayrak, flama ve benzerleri bu hükmün dışındadır.

O sahadaki yerlerin sırası şehir ve kasabalarda İlçe Seçim Kurulunca, o çevrede seçime katılan siyasi partilere, birleşik oy pusulasındaki sıralamaya göre, bağımsız adaylarda ise ad çekme sonucuna göre tespit edilir.

Bağımsız adaylar için yapılacak ad çekme, başvuran adayların veya temsilcilerinin önünde, oy verme gününde önceki yirminci gün akşamına kadar yapılır.

Hiçbir siyasi parti veya bağımsız adayca dördüncü fıkrada belirtilen tarihten önce duvar ilanı, flama veya bayrak asılamaz.

MADDE 4. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 17.5.1979 tarih ve 2234 Sayılı Kanunla kaldırmış olan 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 61. - Yukarıdaki madde gereğince gösterilen yerlerden başka herhangi bir yerde parti bayrağı, afiş ve propaganda flamaları ile ilan asılması, yapıştırılması veya teşhiri yasaktır.

Bu suretle asılan, yapıştırılan veya teşhir edilen bayrak, afiş ve flamalarla ilanlar, ilçe seçim kurulu kararı ile kaldırılır, kaldırma için yapılan masraflar, bu bayrak ve flamalarla ilanların ait olduğu partiler veya bağımsız adaylarca ödenir.

MADDE 5. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 84 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ancak, olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ilan edilen yerlerde ve savaş durumlarında zabıta amir ve memurlarıyla silahlı kuvvetler mensuplarının seçmen sıfatıyla kayıtlı buldukları sandıkta oy kullanmaları halinde yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

MADDE 6. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 89 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Oy verme süresinin başlayış ve bitiş saatleri, sürenin korunması kaydıyla, mevsim ve bölge özellikleriyle ulaşım durumlarına göre, bütün yurtta veya gerekli görülen seçim çevrelerinde, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla, Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilebilir.

MADDE 7. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sandık, 89 uncu maddenin son fıkrası uyarında Yüksek Seçim Kurulu tarafından başka bir süre konulmamış ise saat 17.00'den önce açılmaz. Oy verme işi bitince kurul başkanı bunu yüksek sesle ilan eder. Masa üzerinde, sandıktan başka ne varsa kaldırılır. Oy vermenin bittiği saat tutanak defterine geçirilir.

MADDE 8. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanuna 149 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

Özel Radyo ve Televizyon Yayınlarına İlişkin Suçlar

MADDE 149/A. - Bu kanunun 55/A maddesine ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen esaslara aykırı olarak ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının beş günden onbeş güne kadar durdurulmasına Yüksek Seçim Kurulunca, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının üç günden yedi güne kadar durdurulmasına ilçe seçim kurulunca karar verilir.

Bu kararlar ilgili en yüksek mülki amirlerce derhal yerine getirilir.

Birinci fıkra hükmüne aykırı hareket eden özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumlularını bir milyar liradan beş milyar liraya kadar, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumlularını on milyon liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezasıyla ilgili mahkemesince cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar üç mısli olarak uygulanır.

Bu fıkraya göre verilecek cezalarda Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi uygulanmaz.

MADDE 9. - 26.4.1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 151 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanunun, 58, 60 ve 61 inci maddelerinde yazılan yasaklara aykırı hareket edenler hakkında, altı aydan bir yıla kadar hapis ve bir milyon liradan beşmilyon liraya kadar ağır para cezası hükümlerine

MADDE 10 - 26 4 1961 tarih ve 298 Sayılı Kanunun 78 inci maddesinin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır

MADDE 11 - 18 1 1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir

Bağımsız adaylık için başvuranlar, en yüksek derecedeki Devlet memurunun brut aylığı kadar parayı ilgili mal sandığına yatırarak makbuzunu başvurma belgelerine eklerler

Bu miktar hazıneye irad kaydedilir

MADDE 12 - 18 1 1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Madde 17 - Milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarlar mahallî idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmek veya aday gösterilebilmek için görevlerinden istifa etmek zorunda değildirler Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği ile muhtarlık bir şahıs uhdesinde birleşemez Bu görevlerin birisinde bulunanlardan bir diğerine seçilenler, seçim sonuçlarının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde tercih haklarını kullanırlar Bu süre içinde tercih haklarını kullanmayanlar seçildikleri yeni görevi reddetmiş sayılırlar

MADDE 13 - 18 1 1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

a) Oy pusulaları, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hukukları ve Seçmen Kutukları Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin (1) numaralı bendindeki esaslara uygun olarak, "Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu" fılıgranı bulunan, özel surette imal edilmiş kâğıtlara Yüksek Seçim Kurulu veya Yüksek Seçim Kurulunun izin ve denetimi ile İl Seçim Kurulları tarafından bastırılır Birleşik oy pusulalarındaki siyasî parti sütunları arasında yarım (0,5) cm kadar veya iki çizgi ile belirlenmiş bir aralık bırakılır

b) Belediye Başkanlığı ve İl Genel Meclisi Üyeliği seçimlerinde kullanılacak birleşik oy pusulalarının en üstünde "Siyasî Partiler" ve bağımsız adaylar varsa "Siyasî Partiler ve bağımsız Adaylar" ibaresi yazılır Bu ibarenin altına seçime katılan siyasî partilerin temsilcileri huzurunda Yüksek Seçim Kurulu tarafından çekilen kur'a esasına göre en başta ve ortada partinin özel işareti, özel işaretin altında tam yazı halinde adı, belirli bir aralık veya çizgiden sonra çapı iki santimetre olan bir boş daire basılır ve bütün bunların altı çizilir Bu çizginin altına o partinin aday veya adaylarının ad ve soyadları konulur

Belediye Başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve il genel meclisi üyeliği seçiminde bağımsız adaylar varsa, bunların ad ve soyadları, siyasî parti sütunlarından sonra ayrılan "Bağımsız Adaylar" sütununa alt alta konulacak birer daire içine yazılır Bu sütunun şekli ve boyutları ile dairenin çapı ve birden fazla aday varsa bunların bağımsız adaylar sütununa yerleştiriliş biçimi Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir Bu adayların ad ve soyadları ilçe seçim kurulunda çekilecek kur'a ile sıralanır ve her birinin altına bir çizgi çekilir

h) Her sandıkta kullanılacak birleşik oy pusulaları o sandığın seçmen sayısının % 15' i kadar fazla adette paketler haline getirilerek Yüksek Seçim Kurulu veya oy pusulalarını bastıran seçim kurulu tarafından numaralanıp, muhurlandıktan sonra yeterli kadar zarf ve belediye meclisi üye adayları isim listesi ile birlikte seçim çevrelerine gönderilir

MADDE 14 - 18 1 1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanunun 7 8 1988 tarih ve 3469 Sayılı Kanunla değişik 19 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

Seçmen sandık kurulunca verilecek mühürü birleşik oy pusulasında tercih ettiği partiye veya varsa bağımsız adaya ait özel daire içine basmak suretiyle oyunu kullanır

Oyunu kullanan seçmen birleşik oy pusulasını katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. Mühürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

MADDE 15. - 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanununun 35 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Ancak, 298 Sayılı Kanununun 52 ila 55 inci maddeleri ile düzenlenen radyo ve televizyonda propagandaya ilişkin hükümleri mahallî idareler ara seçimlerinde resmî ve özel radyo ve televizyon kuruluşları bakımından uygulanmaz.

MADDE 16. - 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanununun 16.6.1989 tarih ve 3573 Sayılı Kanunla eklenen Ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

EK MADDE 1. - Seçmen kütüğüne kaydı ve sandık listesinde oy kullanma yeterliliği bulunduğu halde, mahallî idareler genel ve ara seçimlerine meşru mazeretleri olmaksızın katılmayanlar ilçe seçim kurulu başkanı tarafından 200 000 (İkiyüzbin) lira para cezası ile cezalandırılır. Bu karar kesindir.

MADDE 17. - 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanuna aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

EK MADDE 2. - Dağınık mahalle ve sair yerleşim yerleri bulunan köylerde veya köylerin birbirlerine yakın olduğu durumlarda seçim sandıklarının bir tek mahalde veya bir tek köyde toplanması, seçim gününden en az bir hafta önce ilan edilmek koşuluyla İlçe Seçim Kurulunca kararlaştırılabilir.

MADDE 18. - 18.1.1984 tarih ve 2972 Sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 13. - 27 Mart 1994 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinde, Hâkimler ve Savcılar, Yüksek Yargı Organları mensupları, Yüksek Öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ile subaylar ve astsubaylar 30.1.1994 tarihine kadar görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler.

Subay ve astsubaylar hariç olmak üzere; birinci fıkrada sayılanların aday adaylığını veya adaylığı kaybetmeleri ve bir ay içinde müracaatları halinde hemen; seçimi kaybetmeleri halinde, Yüksek Seçim Kurulunca seçim sonuçlarının ilanını takip eden bir ay içinde müracaat etmeleri kaydıyla eski görevlerine veya kazanılmış hak ve aylık derecelerindeki başka bir göreve atanırlar.

MADDE 19. - 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 22. - Siyasî partilerin milletvekili genel ve ara seçimleri ile mahallî idarelerin genel seçimleri sırasında radyo ve televizyonlardan faydalanmaları, seçim propagandası yapmaları ve yükümlülükleri ile bu faydalanmanın esas, şekil ve şartları 26.4.1961 tarihli ve 298 sayılı, 10.6.1983 tarihli ve 2839 sayılı ve 18.1.1984 tarih ve 2972 sayılı kanunlarda yer alan hükümlere tabidir.

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun 2, 8, 15 ve 19 uncu maddeleri sadece ilk genel yerel seçimlerde uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun 1 inci maddesi ilk genel yerel seçimlerde uygulanmaz.

MADDE 20. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 21. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

<u>Cilt</u>	<u>Birleşim</u>	<u>Sayfa</u>
50	57	326
	58	401,475:477,479:498

I. – Gerekçeli 413 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 58 inci Birleşim tutağına bağıdır.

II. – Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasa Komisyonu görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/659